

Országos Rendőr-főkapitányság

J E L E N T É S

**a Budapesten 2006. szeptember 17-én 12.00 órától 2006. szeptember 19-én
12.00 óráig történt eseményekkel kapcsolatos rendőri intézkedések
kivizsgálásáról**

TARTALOMJEGYZÉK

Bizottság összetétele	3
Alkalmazott jogszabályok, belső normák	3
Alkalmazott jogforrás	3
A bizottság a vizsgálat keretében az alábbi intézkedéseket tette	4
I. Előzmény	5
II. Az események időrendi alakulása	5
III. Megállapítások következtetések	12
V. Összegzés	19
Mellékletek	20
1. Csapaterős rendőri erők tevékenységének modellezése a 2006. szeptember 18-19-én lezajlott MTV székház „ostroma” időszakában. (47 lap)	
2. Kimutatások az erők mozgásáról és létszámarányairól (6 lap)	

A tényfeltáró bizottság vezetője:

Dr. Ignác István r. dandártábornok
Pest MRFK Vezetője

A tényfeltáró bizottság tagjai:

Dr. Házi István r. dandártábornok
Jász-Nagykun-Szolnok MRFK Vezetője
Papp Károly r. dandártábornok
Fejér MRFK Vezetője
Vajda András r. alezredes
RTF, főiskolai tanársegéd
Magyar István honv. alezredes
ZMNE, egyetemi adjunktus

Alkalmazott jogszabályok, belső normák:

- a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény,
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. Törvény,
- a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény,
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995. (III. 1.) BM rendelet,
- a rendezvények rendőri biztosításáról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet,
- 11/1998. ORFK Utasítással kiadott Magyar Köztársaság Rendőrsége Csapatszolgálati Szabályzata,
- a többször módosított 4/1998. ORFK Kb. Főigazgató és Személyügyi Szolgálatvezető együttes intézkedése a csapatszolgálati századok állományára, az alegységekkel, törzsekkel szemben támasztott követelményekre, az állomány felkészítésének és továbbképzésének rendjére, tematikájára,
- 5/2006. ORFK Főkapitány-helyettes intézkedése a csapatszolgálati századok központi továbbképzéséről.

Alkalmazott jogforrás:

- az 55/2001. (XI. 29.) AB határozat Gyülekezési jog.

Az Országos Rendőr-főkapitányság vezetője 2006. szeptember 26-án nyíltparancssal, illetve külső megbízás alapján tényfeltáró bizottságot (továbbiakban: bizottság) hozott létre, melynek célja a 2006. szeptember 17-én 12.00 óra és szeptember 19-én 12.00 óra közötti időszakban Budapesten történt rendőri intézkedések komplex és teljes körű kivizsgálása. A meghatározott feladatnak megfelelően a bizottság áttekintette a rendőri intézkedésben részt vett valamennyi szerv és személy tevékenységét, a demonstrációra való felkészülést, a biztosítás és az egyéb rendőri intézkedések előkészítését, szervezését, végrehajtását, koordinálását és dokumentálását, a hatályos jogszabályok és belső normák alkalmazását, illetőleg azoknak a kialakult helyzetben való alkalmazhatóságát.

A bizottság a vizsgálat keretében az alábbi intézkedéseket tette:

- Bekérte és tanulmányozta az Országos Rendőr-főkapitányság, a Rendészeti Biztonsági Szolgálat, a Budapesti Rendőr-főkapitányság, az érintett Megyei Rendőr-főkapitányságok által készített írott és képi úton rögzített anyagokat, dokumentációkat, jelentéseket.
- Megtekintette az ORFK Kommunikációs Igazgatósága által archivált televíziós felvételeket, illetve áttekintette az írott médiában megjelent eseményekkel kapcsolatos írásokat. Tanulmányozta az MTV által a székházban készített belső felvételeket.
- Bekérte, írásban rögzítette és elemezte a BRFK jelzett időszakban keletkezett rádióforgalmi hanganyagait.
- Jegyzőkönyvbe foglalta 14 fő tiszthelyettes, 11 fő tiszt, 16 fő főtiszt, 3 fő tábornok, és 7 fő polgári személy meghallgatását.
- Helyszínbemutatót tartott az Magyar Televízió Szabadság téri székházában, illetve a létesítmény körzetében.
- A végrehajtásban részt vett - a REBISZ állományába tartozó - tiszthelyettesi állománytól név nélkül eljuttatott véleményeket és javaslatokat áttanulmányozta.
- A jelzett időszak jobb megértése és értékelése érdekében, vázlatokat, térképeket, grafikonokat készített és prezentációt állított össze.
- Megtekintette a BRFK vezetési pontján rögzített, illetve a Köztársasági Őrezred által rendelkezésre bocsátott a Parlament épületénél elhelyezett objektumvédelmi kamerák felvételeit.
- A megtörtént eseményeket modellezte.
- Megtekintette a BRFK mozgó vezetési pontját.

I. Előzmény

Szeptember 17-én a délutáni órákban nyilvánosságra került egy az MSZP májusi balatonöszödi frakcióülésén készült hangfelvétel. Ennek következtében Budapesten az V. kerületi Kossuth téren tömegdemonstráció alakult ki. A délutáni 10-20 fős csoportosulást követően a térre folyamatosan érkeztek tüntetők. A demonstrálók száma az esti órákra már több ezerre volt tehető.

Szeptember 18-án a tömegdemonstráció tovább folytatódott, és ezen a napon is a tömeg létszáma estére több ezer fő volt. A Kossuth téri tömegből vált ki az a több száz, majd később több ezer tüntető, akik a Budapesti V. kerület Szabadság téren lévő Magyar Televízió Székháza előtt folytatták demonstrációjukat. Itt a tüntetők egy része összecsapott a székház védelmére kivezényelt rendőri erőkkel, mely eredményeként az ott szolgálatot teljesítő rendőrök közül több rendőr könnyebb, illetve súlyosabb sérülést szenvedett, majd a tömeg behatolt a televízió épületébe.

II. Az események időrendi alakulása

A 2006. évi önkormányzati és polgármester választást megelőzően egyre több, nagy tömeget vonzó tömegdemonstráció került megtartásra Budapesten. Ezek a demonstrációk az 1989. évi III. törvény hatálya alá esők voltak, így a jogszabály értelmében megtartásuk bejelentéshez kötöttnek minősült. A fenti törvényt szem előtt tartva, az 56-os Magyarok Világtanácsa 2006. március 27-én a Budapest, V. ker. Kossuth téren lévő Rákóczi szobor környékére már korábban egy tömegdemonstrációt jelentett be 2006. november 05-ig a Budapesti Rendőr-főkapitányságnak. A bejelentett rendezvény célja az V. kerület Kossuth téren az 56-os sortűz áldozatainak jelképes sírjánál őrt álló demonstráció, mely rendezvényen a résztvevők száma időszakonként 5-10 fős volt.

Szeptember 17-én 18.00 óra körüli időben a ■■■ kerületi rendőrkapitányság közrendvédelmi osztályvezetője részére a rendőrkapitányság szolgálatirányító parancsnoka jelentette, hogy a Kossuth téren mintegy 20-30 fő gyülekezik. A közrendvédelmi osztályvezető ezt követően a Kossuth térre ment, meggyőződni jelentés tartalmáról és a kialakult helyzetről. Azt észlelte, hogy ez nem egy spontán csoportosulás, hanem valamilyen szervezésnek kell lennie a háttérben, mivel a térre folyamatosan érkeztek állampolgárok. Ezt a tényt jelentette az ■■■ kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének, majd a BRFK ügyeletének is. Ezzel egy időben Kossuth térre rendelte a kerületben szolgálatot teljesítő közterületi állományt. Tájékozódott a tömegben, hogy milyen célból tartózkodnak a téren, mire ők azt válaszolták, hogy beszélgetnek. Rövid időn belül megérkezett a rendőrkapitányság vezetője és a bűnügyi osztályvezető is, akik az eseményeket jelentették a szolgálati út betartásával az előjáróknak. A kezdeti csoportosulás folyamatosan növekedni kezdett. A tömeg egy-két órán keresztül nyugodtan viselkedett, majd kiabálva szidalmazta a kormányt, a rendőrséget, illetve a miniszterelnök lemondását követelte. A téren kb. 1 000 fő lehetett jelen, amikor az őket, körbevevő lánckorlátot átszakították. ■■■ kerületi rendőrkapitányság közrendvédelmi osztályvezetője jelentése alapján a BRFK egyik főtisztje a szolgálatban lévő állományból és a központi főosztályok dolgozóiból megerősítő erőt küldött a Kossuth térre és átirányításra került a REBISZ-től is két bevetési egység. A lánckorlát átszakítása után, hogy a tömeg ne tudjon nagyobb teret elfoglalni a térből, az ott lévő állományból sorfalszolgálat került felállításra.

A mozgó vezetési pont **23.00 órakor** települt a Parlamentnél. A tömeg a hajnali órákra kezdett feloszlani ekkor a téren kb. 150 fő rendőr, tartotta fenn a rendet, és megkezdődött a terület kordonozása. A téren **2006. szeptember 18-án 07.00 óra** körüli időben kb. 50 fő maradt, akik kijelentették, hogy nem kívánják a teret elhagyni. A kordon telepítés során az 50 fő előtti területet nem lehetett kordonnal zárni, mert a csoport tagjai a füves területet elhagyva azt megakadályozták. ■ kerületi közrendvédelmi osztályvezető azt az utasítást kapta, hogy a rendőri állomány erőszakot nem alkalmazhat, nem szoríthatja ki a tömeget a térről.

Szeptember 18-án 08.00 órától a Kossuth téren a helyszínparancsnoki feladatokat ■ r. alezredes látta el. Ebben az időszakban, a rendőri biztosításban - szeptember 18-án a délutáni órákban készített műveleti terv alapján - 8 fő parancsnok és 160 fő beosztott vett részt. A 168 főből 49 fő a REBISZ állományából került a feladat végrehajtására át alárendelésre.

A Rendészeti Biztonsági Szolgálat laktanyájába az Országos Rendőr-főkapitány helyettesi intézkedésnek megfelelően továbbképzési célból megérkezett **15.10 órakor** a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei RFK csapatszolgálati százada, **16.10 órakor** a Baranya Megyei RFK csapatszolgálati százada.

Szeptember 18-án 16.00 órakor a Képviselői Irodaház rendőri biztosítására a REBISZ-től 3 bevetési csoport, a BRFK-től (1+20 fő) került vezénylésre. A helyszínparancsnoki feladatokat ■ r. alezredes (■ osztályvezető) látta el. A Képviselői Irodaháznál a kordonozást erre az időre már végrehajtották.

■ r. ezredes (■ kerületi Rendőrkapitányság vezetője) **szeptember 18-án 16.00 órakor** kapta az utasítást a ■ vezetőjétől, hogy **18.00 órára** jelenjen meg a Kossuth téren, mivel ő fogja ellátni a helyszín parancsnoki feladatokat **szeptember 19-én 06.00 óráig**. Feladatul kapta, hogy a felállított kordont kell a rendőri erővel biztosítani, meg kell akadályozni annak áttörését, illetőleg a Parlament környékén az országgyűlési képviselők mozgását biztosítani. ■ r. ezredes a meghallgatása során arra nem emlékezett, hogy a helyszínparancsnoki teendőket kitől vette át és azt sem tudta, hogy a Kossuth téren az átadás-átvételkor milyen nagyságú rendőri erő vett részt a biztosításban.

Szeptember 18-án 19.00 órakor a REBISZ laktanyából a Kossuth térre útba indították feladatellátásra a BAZ Megyei RFK csapatszolgálati századát (6+88 fő). Ugyanebben az időben ■ r. alezredes a REBISZ műveletirányító - önálló döntés alapján - a 066-os számú vízagyút 4 fős kezelő személyzettel laktanyai készenlétbe helyezte. ■ r. alezredes **19.20-19.30 óra** között körözvényben segítséget kért, mivel a tömeg a kordont benyomta. A körözvényre ■ r. főhadnagy jelentkezett és 50 fővel (a KGJO állományával, a nappali és az éjszakai szolgálatot ellátók összevonásával) útba indult a Kossuth térre. Ekkor a téren kb. 4-5 000 fő tartózkodott.

Szeptember 18-án 19.30 órakor a REBISZ állományából ■ r. őrnagy 3 bevetési csoportjával (III. bevetési osztály; 3+47 fő) a Kossuth téren jelentkezett szolgálat ellátásra. Eredeti feladata az volt, hogy az ott tartózkodó REBISZ alegységeket leváltssa, azonban a helyszínparancsnok ■ r. ezredes a nappalos REBISZ-es állomány részére (■ r. százados egysége; 2+44 fő) lelépést nem engedélyezett. Időközben a helyszínre érkezettek vezető beosztású főtisztek.

Szeptember 18-án 20.00 órakor a Kossuth téren, illetőleg a Képviselői Irodaháznál a rendőri műveletben résztvevő rendőri létszám

Rendőri szerv	Kossuth tér	Képviselői Irodaház	Mindösszesen
BRFK	131 fő	2+20 fő	2+151 fő
REBISZ	5+91 fő	1+34 fő	6+125 fő
BAZ MRFK Cs.sz.d.	94 fő	-	94 fő
Összesen:	321 fő	57 fő	378

(Megjegyzés: Ezen időpontban a főváros területén még az alábbi rendőri erő állt rendelkezésre:

- BRFK közterületi szolgálatot ellátó állomány: 103 fő
- REBISZ közterületi szolgálatot ellátó állomány: 16 fő
- Baranya MRFK csapatszolgálati század (REBISZ laktanya): 94 fő)

Szeptember 18-án 21.19 órakor a Kossuth téren a tüntető tömeg között várakozó traktor egy nagyobb létszámú csoporttal elindult a térről, majd később a Képviselői Irodaházhoz vonultak. ■ r. főhadnagy utasítást kapott arra, hogy az alárendeltségében lévő 50 fővel vonuljon a Képviselői Irodaházhoz és nyújtson segítséget, az ott lévő rendőri erőknek. A Képviselői Irodaháznál kialakult rendbontást a BRFK Törzse **22.03 órakor** jelentette az ORFK Törzsének (500 fős tömegből kb. 100 fő kordonokat döntött fel)

■ r. dandártábornok kérésére a REBISZ-től ■ r. alezredes **21.35 órakor** a Baranya MRFK csapatszolgálati századát útba indította összekötő tiszttel az MSZP Köztársaság téri székházához. ■ r. alezredes ■ r. dandártábornok újabb kérésére **22.05 órakor** a Köztársaság térről a baranyai századot útba indította az MTV székházához a Szabadság térre.

Szeptember 18-án 21.45 óra körüli időben ■ 30-40 fő megjelent az MTV székház főbejáratánál és azt követelte, hogy a székházba engedjék be, mivel petíciót kíván átadni, illetve azt az élő adásban beolvastatni. Kérését nem teljesítették, ekkor ő közölte, hogy visszamegy a Kossuth térre és 10 000 embert fog magával visszahozni. ■ idősebb társához fordulva pénzfeldobással eldöntötte, hogy ki megy vissza mozgósítani a tömeget a Parlamenthez. Ezt követően a Kossuth téren **22.06 órakor** ■ felszólította a tömeget, hogy vonuljon át az MTV székházához. A felszólításra a tömeg egyre nagyobb létszámban elindult a Szabadság térre.

■ a TV székháznál történt megjelenését és az ott történeteket a rendőrség, illetve a vezetési pont irányába jelezte:

- **21.45 óra** körüli időben ■;
- **21.50 óra** körüli időben ■ ■ r. ezredesnek, aki az információt haladéktalanul továbbította az ORFK Főügyeletére;
- **22.00 óra után** ■ r. őrnagy jelentette - mikor megérkezett szolgálattételre a Kossuth térhez - a mozgó vezetési pontnak, hogy hatalmas tömeg indult el a TV székháza irányába;
- **22.12 óra** körüli időben ■ ■ r. alezredesnek, hogy a tömeg elindult az MTV székház felé.

A BRFK mozgó vezetési pontján jól hallható volt - a rögzített videofelvétel is ezt tanúsítja -, hogy ■ felszólította a demonstrálókat arra, hogy a Kossuth térről vonuljanak át a Szabadság térre, azonban az ennek engedelmességek tömeget rendőri biztosító csoportok nem kísérték.

Szeptember 18-án 21.45 óra körüli időben a ■ utasítást adott, ■ r. törzsszázlósoknak, hogy bevetési csoportjával (10 fő) és 2 fő BRFK-s tiszttel vonuljon át az MTV székházához, tájékozódjon és a székházba belépő személyeket, távolítsa el. A feladatot udvariasan, erőszak alkalmazását mellőzve hajtsa végre. Amennyiben ez nem vezet eredményre, akkor sorfállal, de kulturáltan szorítsák ki őket. Szintén utasításra a pajzsot a szolgálati gépjárműben kellett hagyniuk. A bevetési csoport az MTV székházához **22.05 órakor** érkezett meg. Mivel a székház aulájában tartózkodó személyek felszólítása eredménytelen maradt, ezért ■ r. törzsszázlós kényszerítő eszköz alkalmazása nélkül a csoportot kiszorította az objektumból. Ezt követően a bejárati ajtónál megálltak és a további utasítást várták. Ekkor következett be első alkalommal a rendőrök megdobálása, mely miatt intézkedett a bejárati ajtó bezárására, illetve próbált segítséget kérni, mind TETRA, mind MOTOROLA szolgálati rádión, de a forgalmazására senki nem válaszolt. A helyszínen jelenlévő ■ r. százados (BRFK) a ■ kerületi rendőrkapitányság bűnügyi osztályvezetőjének tudott jelentést tenni a kialakult helyzetről.

Szeptember 18-án 21.50 óra körüli időben a ■ vezetője ■ r. alezredest kijelölte - aki polgári ruhában látott el szolgálatot - a Szabadság tér helyszínparancsnokának. Ezt követően ■ r. alezredes a Szabadság térre ment, az épület főbejáratánál lévő lépcső jobb oldalán helyezkedett el, illetve több alkalommal körbejárta az épületet, a rendőri tevékenység irányítását azonban nem vette át.

Szeptember 18-án 22.17 órakor érkezett az MTV székházához a Baranya Megyei RFK csapataszolgálati százada (5+66 fővel). Azért csak ekkora létszámmal, mivel a század 4. szakasza a Köztársaság térről a Szabadság térre történő menet végrehajtása során leszakadt és nem találta meg a helyszínt. ■ r. hadnagy a REBISZ összekötő tisztje jelentette ■ r. alezredesnek, hogy a székháznál nem talált a BRFK részéről helyszínparancsnokot. Ekkor ■ r. alezredes utasította, hogy 2-3 soros oszlopba szerveződve az épület déli oldaláról közelítsék meg a székház főbejáratát. A főbejárat előtti lépcsőre az alegység futólépésben ért fel, és azt tapasztalták, hogy az előttük lévő terület szinte teljesen megtelt demonstrálókkal és a környező utcákból is folyamatosan érkeztek az emberek. A demonstrálók kavicsokkal és sörös dobozokkal megdobálták a rendőröket.

Ekkor a televíziós felvételek és a meghallgatottak elmondása szerint, a Szabadság téren lévő tömeg nagysága és megoszlása a következőképpen alakult:

- nagyon kemény, agresszív csoport: 50-100 fő
- támogató, szándékerősítő mag: 100-200 fő
- háttérben tartózkodó, bémészködő, fotózó: több ezer fő

A Kossuth téren 23.00 óra utáni időszakban a demonstrálók létszáma szemmel láthatóan lecsökkent, támadólag nem léptek fel.

A meghatározottak szerint a század a lépcsőről lefelé haladva megkísérelte a tömeg kiszorítását, azonban ez eredménytelen maradt, mivel a tömeg szinte azonnal visszanyomta őket. A tömeg támadó magatartása fokozódott és a támadása egyre intenzívebbé vált. ■ r. hadnagy több alkalommal kért segítséget a vezetési ponttól, de mivel választ nem kapott, ezért ■ r. alezredeshez fordult.

A Képviselői Irodaháznál ■ r. alezredes helyszínparancsnok utasította ■ r. főhadnagyot, hogy alegységével vonuljon az MTV székházához ■ r. alezredessel együtt. Az MTV székházhoz **22.40 órakor** (2+44 fő) érkezett meg és a székház főbejáratát a Zoltán utca felől közelítette meg. Ez az alegység ekkor egy teljesen békésnek tűnő tömegen keresztül szinte

akadály nélkül jutott el a főbejáratig. Ezt követően ■ r. főhadnagy az állományával elhelyezkedett a sorfalszolgálatot ellátó Baranya Megyei század és a főbejárat közé. ■ r. főhadnagy állománya átvette a pajzsokat azoktól a sorfalszolgálatot ellátó baranyai rendőröktől, akik már megsérültek, vagy akik nem rendelkeztek bevetési sisakkal. A tömeg részéről a támadás továbbra is folyamatos volt a rendőri egységgel szemben. A Kossuth térről ■ r. százados vezetésével két bevetési csoport (1+24 fő; támogató kommandósok) átirányításra került az MTV székházához. Az MTV székház épületén keresztül a két bevetési csoport csatlakozott a főbejáratánál sorfalszolgálatot ellátó rendőri egységhez, és kiváltotta a sérülést szenvedett rendőröket. A Kossuth térről **22.50 órakor** ■ r. törzsszázalós vezetésével egy bevetési csoport (11 fő), **23.00 órakor** ■ r. őrnagy vezetésével még egy bevetési csoport (12 fő) érkezett a székházhoz.

Szeptember 18-án 22.13 órakor került sor a készülségi szolgálatot ellátó Pest Megyei RFK csapatszolgálati századának riadóztatására. A század (9+85 fő) **23.15 órakor** érkezett meg két BRFK-s összekötő felvezetésével a Szabadság térre. A század a Zoltán utcából közelítette meg a székház főbejárata előtti lépcsőt. A század 4. szakaszának utolsó raját a tömeg megtámadta, kövekkel és műanyag flakonokkal dobálta. Miután a század a felállítási helyét elfoglalta, a rendbontók a rendőröket egyre agresszívabban dobálták és szidalmazták. Eközben a Képviselői Irodaháztól **22.55 órakor** átirányításra került és **23.10 órakor** ■ r. őrnagy vezetésével két bevetési csoport (22 fő; támogató kommandósok) valamint ■ r. százados (BRFK) érkezett az MTV székházába. Az épületben tartózkodó rendőrök (a REBISZ állományából) kijöttek a PMRFK század mögé és annak bal, illetve jobb szárnya mögött egy-egy kiemelő csoportot hoztak létre mintegy 30-30 fős állománnyal. Ezt követően ■ r. őrnagy adott ki utasítást a kötelék megindulására, a tömeg térről történő kiszorítására. A rendőri kötelék mozgásának következtében a tömeg hátrálni kezdett, a támadó magatartással felhagyott. A tömegoszlató köteléknél - mivel a sorfal szétnyílt - alakzat kiigazításra került sor. Ez a tömegnek úgy tűnt, hogy a rendőri erő visszavonásra került és ennek következtében ismételtén megtámadta az alegység tagjait. Ekkor a rendőri erő először a székház lépcsőjére, majd a székházba vonult vissza és megszervezték a bejárat védelmét. Az épületben található ajtókból, szekrényekből és egyéb tárgyakkal a főbejáratot barikádot emeltek.

*A fenti eseményekkel egy időben szeptember 18-án a REBISZ objektumában ■ r. alezredes műveletirányító folyamatosan figyelemmel kísérte a HÍR TV adásán keresztül az MTV székházánál zajló eseményeket. ■ r. dandártábornoktól próbálta kérni, hogy küldjenek megerősítő erőt az MTV székházhoz, azonban a telefonon és rádióon történt hívásaira nem reagáltak, és nem válaszolt neki senki. Ezt többször is megpróbálta. Mivel a Képviselői Irodaháznál demonstrálók nem voltak, ezért utasítást adott ■ r. őrnagynak, hogy egységével vonuljon át az MTV székházhoz. Utasította a REBISZ ügyeletét, hogy mérje fel a laktanyában a szolgálaton kívüli, pihenő rendőrök létszámát, és alakítson ki belőlük bevetési csoport kötelékeket. A kötelékek, kialakítása végrehajtásra került, melyekbe 20 főt sikerül a pihenő állományból beosztani. ■ r. őrnagy által vezetett két bevetési csoport (22 fő; támogató kommandósok) - Sopronban vettek részt kiemelt bajnoki labdarúgó-mérkőzés biztosításában - leléptetését nem engedélyezte, részükre az objektumban készenléletet rendelt el. Így mindösszesen öt bevetési csoportból álló tartalékot állított fel a laktanyában. ■ r. dandártábornok **22.55 órakor** utasítást adott arra, hogy a vízgyúval vonuljanak ki a Szabadság térre, és vízcsapással oszlassák fel a TV főbejárata előtt tüntető, a rendőröket támadó, az ott parkoló járműveket felgyújtó tömeget. ■ r. alezredes kérte, hogy tegyék szabaddá a vonulás útvonalát illetve, hogy legalább 100 fős csapat rendőri köteléket biztosítsanak a bevetés eredményes végrehajtása érdekében. ■ r. alezredes által vezetett*

rendőri egység 23.39 órára érkezett az MTV székházhoz. A vízágyúval a Nádor utcában a TV székház közepéig tudtak csak eljutni, mivel a mentők és a rendőrség szolgálati gépkocsijai teljes szélességben tömegesen elzárták az utat, és lehetetlenné tették a közlekedést. Ekkor megfordultak a vízágyúval és mintegy 100 fős tömegoszlató kötelékkel, a TV épület déli oldalánál a Szabadság téren felsorakoztak. A jogszabályokban előírt felszólításokat követően, a tömeg azonnal közáport zúdított a rendőrökre, majd ennek következtében elrendelte, a vízágyúval megerősített tömegoszlató köteléknek a főbejárat előtti tömeg irányába történő megindulását. A tömegoszlató kötelék a hely szűkössege miatt csak a vízágyú mellett oszlopban tudott haladni. A dobáló tömegre vízcsapást mértek, azonban ez nem vezetett eredményre. A rendőri kötelék a lépcső széléig tudott előre haladni, ott a járdaszéli oszlopok és a parkoló járművek akadályozták a haladását. A kődobálás ekkor már olyan mérvű volt, hogy sem a protect testvédők, sem a bevetési sisakok, sem a pajzsok nem adtak hatékony védelmet a személyi állománynak. Ezt követően a rendőri erő kivonásra került a Szabadság térről, a vízágyú személyzete vízvételre, a Roosevelttérre vonult.

Szeptember 19-én 00.33 órakor ■ r. alezredes irányításával megkezdődött a második, vízágyúval megerősített tömegoszlatás (a rendőri kötelék létszáma ekkor mintegy 80-100 fő a REBISZ állományából). A tömeg felszólításával egy időben már támadás érte a rendőri köteléket. A rendőri kötelék támadását kövekkel, vasrudakkal, fából készült eszközökkel hajtották végre. A vízágyú a meghatározottak szerint áttörte a székház mellett lévő sorompót, előre haladása során két személygépkocsit arrébb lökött és folyamatos vízcsapásokat mért a tömegre. A jármű a székház előtt nem tudott továbbhaladni, mivel betonarabokból barikádokat emeltek elé. Ekkor a vízágyú parancsnoka úgy döntött, hogy jobbra fordulnak és a téren átlósan, próbálnak meg áthaladni, mivel ismeretei szerint a Szabadság tér felülete térkövezett és zúzott köves. A jármű eljutott a főbejárat előtti területre és a földes felázott talajon megsüllyedt. A gépjármű vezetője ekkor megpróbált visszatoltni de a rendbontók a jármű hátsó kerekeihez padokat és kordon rácsokat ékeltek. A személyzet ettől kezdve folyamatosan segítséget kért, melyre azt a választ kapták, hogy megpróbálnak intézkedni a kiszabadításukra.

A tömegoszlató köteléket a létszámfölényben lévő tüntetők folyamatosan és rendkívül agresszívan támadták. A rendőri kötelék és a tömeg közötti közelharc, mintegy 3-4 percig tartott és a tömeg fölényét látva ■ r. alezredes a rendőri egységet visszavonta a Nádor utcába. Közben a tüntetők a vízágyút megrongálták, összetörték a szélvédőt és az oldalsó ablakokat, kísérletet tettek a búvó nyílás felfeszítésére, tetejére Molotov-koktélt dobtak, illetve a hátsó részét is felgyújtották. Ezt követően a támadás minden átmenet nélkül megszűnt. A tömegből többen közölték a rendőri személyzettel, hogy szálljanak ki, nem esik bántódásuk. Ezután a vízágyú személyzete kiszállt, majd általuk ismeretlen újságírók segítségével az MTV székház Széchenyi utca sarkáig kísérték őket.

Szeptember 19-én 00.35 órakor a Kossuth téren tartózkodó ■ r. százados ■ r. ezredestől utasítást kapott, hogy vonja ki állományát (2+44 fő, melyből 18 fő rendőrnő) a kordonszolgálatból, menjen át a TV székház elé, és vegyen részt az oszlatást végző rendőri erők megerősítésében. ■ r. alezredes utasította ■ r. századost, hogy a Zoltán u. - Nádor u. kereszteződésénél álljon meg és onnan közelítse meg a teret. Az alegység a térre befordulva pár métert jutott előre, amikor heves közápor fogadta őket, és a tömeg bekerítette a rendőröket. ■ r. százados ekkor észlelte, hogy a téren rajtuk kívül és még a harcoló, de már magára hagyott vízágyún kívül más rendőri erő nem tartózkodott, tehát a korábban kapott utasítás értelmét veszítette, mivel nem volt kit megerősítenie. Utasítást adott a visszavonulásra, azonban a tapasztalatlan állománya nem a kitörést választotta, hanem a székház főbejárata melletti sarokba menekült. A tüntetők teljesen a közelükbe mentek, közvetlen közáport

zúdítottak rájuk, melynek következtében sokan megsérültek. A rendőrei összekuporodva ösztönösen védték magukat, és már többen közülük sérülten a földön feküdtek. ■ r. százados rádión segítséget kért, amelyre azt a választ kapta, hogy rögtön eleget tesznek a kérésének. A székházba bejutni nem tudott, mivel a főbejárat el volt torlaszolva. Közben a támadás a tömeg részéről tovább folytatódott, és akkor ■ r. őrmester 28 db figyelmeztető lövést adott le, melynek hangjára a tömeg még agresszívabbá vált. ■ r. főhadnagy ■ r. százados segítség kérését meghallva, az általa irányított állománnyal a székház bejáratához sietett, ahol annyira megnyomta a tömeget, hogy a beszorult alegységet ki tudták menekíteni.

Szeptember 19-én 00.40 órakor a szintén kordonszolgálatot ellátó BAZ MRFK csapatszolgálati századából két szakasz erő (2+44 fő) került átirányításra a ■ vezetőjének utasítására az MTV székházához. A két szakasz állománya a Zoltán utca zárását hajtott végre.

Szeptember 19-én 00.42 órakor ■ r. alezredes elfogadta ■ r. százados javaslatát és utasítást adott, hogy az MTV székházában lévő rendőri állomány a nagy füst, illetve az összegyűlt könnycsík miatt hagyja el az épületet. ■ r. alezredes ezt szolgálati rádión nem közölte a TEREPIJÁRÓ-val, a forgalmazást ■ r. százados hajtotta végre. Az épületet ■ és ■ hagyta el utoljára. *Az MTV székházába 01.12 órakor a téren tartózkodó tömeg tagjai közül a barikád mellett a postázó ajtón keresztül a fosztogatók és a kíváncsiskodók bementek.* Később ■ utasítást kapott a TEREPIJÁRÓ-tól, hogy menjenek vissza az épületbe, és azt ürítsék ki.

Szeptember 19-én 01.00 óra körüli időben ■ r. alezredes a rendőri köteléket újra rendezte a Zoltán utcában, majd annak a Szabadság tér felé eső torkolatánál két soros sorfalba felállította az állományt, a környező utcákat lezáratta, kiemelő csoportokat létrehozva felkészült egy esetleges harmadik rohamra, melyet már a Zoltán utca irányából tervezett végrehajtani. A főbejárat előtt tartózkodó tömeg jelentős része ájtött a rendőri kötelék elé. A szemmel láthatóan már kisebb tömeg kezdetben még kiabált, majd lecsendesedett, és a korábbi agresszív magatartásához képest, nyugodtabban viselkedett. ■ r. alezredes felfigyelt arra, hogy az általa korábbról ismert ■ feltűnt a helyszínen és szemmel láthatóan keres valakit. A tömeg megváltozott magatartását, ■ feltűnését, jelentette a művelet parancsnokának, és azt is, hogy tárgyalást kezdeményez vele. Jelentés tételére reagálás nem érkezett. ■ érve tudomására hozta, hogy ő a rendőri erők parancsnoka, erre ■ közölte, hogy azért tartózkodik a helyszínen, mert be akar menni az MTV épületébe, és petíciót kíván átadni. ■ r. alezredes azt válaszolta, hogy csak abban az esetben hajlandó tárgyalni vele, ha a tüntetőket a kordonrács mögé küldi és befejezik agresszív magatartásukat. Ennek a felszólításnak ■ és a tömeg is eleget tett. Az MTV épületén keresztül a főbejáratához jutva azt tapasztalta, hogy ott 10-15 fő civil személy mozog ki és be, illetőleg az első emeleten, valamint az épület belsejébe vezető bejáratoknál pajzsot tartó rendőrök álltak. A lépcső tetején megpillantotta a polgári ruhában ott tartózkodó ■ r. alezredest, akit megkért, hogy vegye át ■ a petíciót. ■ r. alezredes ennek eleget tett. Ezután a Zoltán utcán keresztül visszamentek a Szabadság térre, ahol ■ tájékoztatta a tömeget a petíció sikeres átadásáról és felkérte őket a helyszín elhagyására. Ekkor a tömeg létszáma minimálisra csökkent, a Zoltán utcában nagyobb rendőri erő tartózkodott, a betorkoló utcák már rendőri erők által zártak voltak, és folyamatosan érkeztek további megerősítő erők a helyszínre.

Szeptember 19-én 01.45 órakor a Szabadság térre érkezett ■ r. ezredes (REBISZ) 65 fős állománnyal, a 055-ös számú vízágyúval és egy AWGL sorozatvetővel. ■ r. ezredes tájékozódott az eseményekről és ■ r. alezreddel megkezdtek a rendelkezésre álló rendőri erők számbavételét. Ennek érdekében távbeszélőn kérte ■ r. dandártábornokot, hogy rádióan

utasítsa a helyszínen lévő parancsnokokat, hogy jelentkezzenek nála. Az utasítást követően megjelent ■ r. őrnagy, ■ r. őrnagy, Baranya MRFK csapatszolgálati század megbízott parancsnoka és a Pest MRFK csapatszolgálati század parancsnoka. A tájékozódás után ■ r. ezredes úgy ítélte meg, hogy további megerősítő erőre van szüksége, ezért ■ r. dandártábornoktól újabb alegységeket kért a helyszínre. **03.20 órakor** érkezett meg ■ r. alezredes 132 fő rendőrrel. A szükséges zárások végrehajtását követően, a rendelkezésre álló rendőri erővel két soros mozgósorfolat alakítva, az oszlató alakzatot, az emlékmű elé a tér teljes szélességében felállította. A tömegosztatás megkezdésére **03.25 órakor** kapott utasítást, melyet **03.40 órakor** a távozásra történő felszólítások után kezdett meg. Az oszlatás végső terepszakaszát, ■ r. dandártábornok pontosan nem határozta meg, azt közölte, hogy ameddig csak lehetséges a köteléssel ki kell szorítani a tömeget a környező utcákból. A tömegosztatás a Zrínyi utcáig került végrehajtásra és ezzel párhuzamosan sor került a terület, illetve a környező utcák zárására. A feladat végrehajtását **04.20 órakor** jelentette. ■ r. ezredest **05.00-06.00 óra** közötti időben ■ r. dandártábornok áthívta a Kossuth térre a mozgó vezetési ponthoz, és a ■ vezetője, valamint a Kossuth téri helyszínparancsnok jelenlétében beszámoltatta a végrehajtott műveletről.

III. Megállapítások, következtetések

- A Budapest, V. kerület Kossuth téren 2006. szeptember 17-én a délutáni órákban kialakult demonstráció nem a választási eljárásról szóló 1997. évi C tv. 43. §-a alá tartozó választási gyűlésnek minősül, hanem a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. tv. (továbbiakban: Gyjtv.) hatálya alá tartozó bejelentés nélkül megtartott rendezvénynek. A Budapesti Rendőr-főkapitányságot a Gyjtv. 14 § (1) bekezdés alapján felosztatási kötelezettség terhelte.
- A ■ utasítására a kijelölt főtiszt, választással kapcsolatos rendezvény biztosítására készít műveleti tervet a Kossuth téren a Miniszterelnök úr beszéde után kialakult tömegdemonstráció kezelésére címmel. A műveleti terv készítéséhez 2006. szeptember 18-án 14.00 órakor kezdett hozzá, mely 18.00-18.30 óra közötti időre készült el. A műveleti terv hatályára 2006. szeptember 17. - szükségig időszakot határozták meg. A műveleti terv felépítése és tartalma nem felel meg a csapatszolgálati szabályzatban előírtaknak, általános, sablonos, valótlan adatokat tartalmaz. A műveleti tervhez az előírt mellékletek nem kerültek elkészítésre (tömegosztatási terv, grafikus ábrázolás). A műveleti terv mellé biztosítási vagy alkalmazási terv nem készült. A műveleti tervben a rendezvarások lehetséges helyszíneiként a Kossuth teret, a Köztársaság teret, a Képviselői Irodaházat, a Magyar Rádiót és környékét, Miniszterelnök úr lakóhelyét, a Köztársasági Elnöki Hivatalt rögzítik, ugyanakkor a Magyar Televíziót és környékét nem nevesítik.
- A híradó biztosítás tervét szeptember 18-án 19.00 óra után készítették el.
- A vezetés és irányítás a vizsgált rendőri művelet teljes időszakában rendelkező munkamódszerrel történt. A tervszerűség elemei nagymértékben mellőzésre kerültek. A döntések előkészítéséhez szükséges törzs munka nem folyt, helyzetnyilvántartás, a helyzetelemzések, a számvetések, az előzetes intézkedések, az azonnal foganatosítandó rendszabályok kidolgozásra nem kerültek, így a kiadott döntések legtöbbször ötletszerűek voltak. A rendőri

feladatok végrehajtásról visszacsatolások nem történtek, a beállt változások feldolgozásra nem kerültek. Az utasítások az alárendeltekhez való eljuttatása nem volt egyértelmű, illetve több esetben azok félreértelmezésére okot adók voltak. A vezetés irányítás ellenőrzési funkciója a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg. Az együttműködés megszervezésének hiánya az erők részleges bevetését és felmorzsolását eredményezte.

Az irányítás rendje több esetben megbomlott, sokszor az egyes parancsnokok önállóan döntöttek az egyes egységek irányításáról. A Kossuth téren lévő beosztott parancsnoki állomány az MTV székházánál kialakult helyzet során több esetben is kezdeményezte, hogy egysége kerüljön átirányításra a Szabadság térre, de ez általában elutasítást nyert, vagy később került végrehajtásra. Előfordult, hogy a REBISZ - mint utalt erő - és a BRFK irányító parancsnokai között ellentmondásos parancsok, utasítások keletkeztek.

Szeptember 18-án 18.00 órakor a művelet Kossuth téri helyszínén a helyszínparancsnokok közötti átadás-átvétel (sem a rendőri erő, sem az alkalmazott eszköz vonatkozásában) nem került végrehajtásra.

Az MTV székházánál a helyszínirányító parancsnok személye bár kijelölésre került, azonban az oda vezényelt rendőri erők parancsnokai erről tudomással nem bírtak. A helyszínparancsnok kötelezettségeit nem gyakorolta megfelelően, egy idő után az események külső szemlélőjévé vált. Az események súlypontjának eltolódását követően nem került sor a Szabadság téren vezetési pont vagy figyelő pont felállítására. A „TEREPJÁRÓ” vezetési pont technikailag törzsmunka végzésére a feltételeket biztosítani nem tudja.

- ■ a rendőri művelet irányítását nem vette át.
- A kötelezően vezetendő törzsokmányok közül nyilvántartó térkép nem készült, az eseménynaplóban az információkat pedig hiányosan, illetve pontatlanul rögzítették. Az információk áramlása rádió és távbeszélőn keresztül történt, az eseménynapló vezetője viszont csak a rádióforgalmazásból nyert információkat.
- A Szabadság térre átcsoportosított rendőri erők parancsnoki állománya az egyszemélyi vezetés teljes körű hiánya miatt, a tőlük telhető legcélravezetőbbnek látszó intézkedéseket határoztak meg a beosztott állomány részére. Igyekeztek a koordináció kialakítására más egységekkel. Minden esetben felelősséggel rendelkeztek az alárendelt személyi állomány testi épségének megóvására.
- A vizsgált időszakban a rendőri művelet során alkalmazott erők és eszközök számbavétele, nyilvántartása, dokumentálása nem volt megfelelő. Az alkalmazott rendőri erő létszámával a műveletet irányító parancsnokok nem voltak tisztában, nem ismerték a műveletben résztvevő személyi állomány összetételét, alkalmazhatósági feltételeit. Az erő elosztása ad hoc jelleggel, koordinálatlanul történt. A rendőri művelet megtervezése során tartalék erő képzésére intézkedés nem történt.

Szeptember 18-án 22.00 órát követően a rendőri szervektől vezényelt megerősítő erők nyilvántartása - mely az ■ kerületi rendőrkapitányságon történt - elnagyolt, áttekinthetetlen, a rendőri erők irányítása követhetetlen. A bizottság rendelkezésére bocsátott feljegyzések alapján a ■ kerületi rendőrkapitányságra 879 fő rendőr került érkeztetésre az ország rendőri szerveitől.

- A Szabadság téren kialakult rendbontás rendőri megszüntetésére végrehajtott erőátcsoportosítások során több szolgálati egységet is megbontottak, ezáltal a rendőri erők alkalmazási képessége jelentősen csökkent, ezért fordulhatott elő az, hogy a bevetésre kerülő kisebb, de koordinálatlan egységeket a támadók rendszerint szétzúzták. Ugyancsak ezért fordulhatott elő az, hogy az irányítás hiánya miatt az egyes alegységek önállóan tevékenykedtek, egymás tevékenységéről szinte nem tudtak. (Példa: az MTV lépcsőjén védekező századot az MTV székházból hátulról locsolták.)
- A ■ vezetője 2006. szeptember 18-án késve - 23.55 órakor - rendelte el a főkapitányság személyi állományának a riadót.
- A Rendészeti Biztonsági Szolgálatnál 2006. szeptember 18-án a bevetési parancsnokság állományának egy része számára nem rendeltek el laktanyai készenléti ügyeleti, vagy készültségi szolgálatot. A Budapesti Rendőr-főkapitányság csapatszolgálati százada (századai) részére sem került elrendelésre készenléti ügyeleti, vagy készültségi szolgálat.
- A szeptember 17-18-ra virradó események ismeretében a csapatszolgálati tevékenység során alkalmazott eszközök, készletek felmérésére intézkedéseket nem tett a rendezvény helye szerint illetékes Budapesti Rendőr-főkapitányság, az esetleges igénybevételhez szükséges személyi feltételek biztosítására intézkedés nem vagy késve történt.
- A Szabadság téren 2006. szeptember 18-án a tömegoszlatás során alkalmazott 066-os számú vízágyú a vízcsapást 50%-os bar nyomással tudta végrehajtani, a vízágyún található 3 db könnygázpalack nyitó csap közül kettő kinyitására műszaki hiba miatt nem volt lehetőség. A vízágyú festékanyaggal nem volt feltöltve.
- A REBISZ-nél lévő AWGL sorozatvető a terepjáró gépkocsiról le volt szerelve. A kézi RWGR gránátkilövő puskák és gránátok a raktárban voltak elhelyezve.
- A székház védekezésére kirendelt állomány nem rendelkezett gázálarccal.
- A literes könnygáz spray hatásfoka nem volt megfelelő, a palackok több esetben a kődobás hatására, felrobbantak.
- A Pest és a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányságok csapatszolgálati századainak szeptember 18-án 19.00 órakor történő leléptetése indokolatlan volt.

- A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság csapatszolgálati századának személyi állományából 9 fő pajzzsal, 10 fő bevetési sisakkal nem rendelkezett. Bevetésük ennek ellenére a már ismert helyzetben mégis megtörtént.
- A Kossuth térről szeptember 18-án a Szabadság térre 22.06 órakor átvonuló tömeg rendőri kísérésére intézkedés nem történt, pedig a téren a hangos bemondón keresztül, illetve a rádióforgalmazásokból a jelenlévőknek és a műveletet irányító parancsnokoknak erről tudomásuk volt.
- A rendőri művelet során az utasítások az intézkedések és a jelentések az EDR rádiórendszeren, a REBISZ rádiórendszerén és mobiltelefonon kerültek továbbításra. A megyei rendőr-főkapitányságok csapatszolgálati századai EDR rendszerű rádióval nem rendelkeztek. A rádióforgalmazás alapvető szabályai rendszeresen nem kerültek betartásra. A rendőri műveletben résztvevő alegységek a hírforgalmi tervből kivonatot nem kaptak. A rádióháló több alkalommal túlterhelt volt, ezért a közlések sok esetben az érintettekhez nem jutottak el. Egy forgalmazási csoporton belül végezték a közlemények továbbítását, valamennyi helyszínről az egységek tagjai. Az állomány egy része a feladat végrehajtás előtt került ellátásra EDR rádiókkal. A mozgó vezetési pont a tagállomások hívásaira több esetben nem válaszolt.
- A tömeg és a rendőri alakzatok között kialakult 20-30 méteres távolságot a támadók kődobálással áthidalták, a rendőri állománynak azonban nem állt rendelkezésére gránátkilövő puska, illetve gumilövedék, melyekkel a dobó távolságon kívülre, visszaszoríthatta volna a tömeget.
- A védekező taktika alkalmazása során a helyszíni egységek parancsnokai, nem hoztak létre kiemelő és elfogó csoportokat az agresszív támadó, hangadó személyek kiemelésére. E hiányosság következménye az, hogy a vizsgált időszakban mindösszesen 9 fővel szemben került sor személyes szabadságot korlátozó intézkedésre.
- A Szabadság téren végrehajtott tömegoszlatások során, a terep adottságai nem tették lehetővé lovas alcsoport alkalmazását.
- Az MTV székház kiürítése során a rendőri egységek igazoltatást, illetőleg személyi szabadságot korlátozó intézkedéseket nem hajtottak végre.
- A vízagyú számára a szabad útvonalat nem biztosítottak, az a Nádor utcában az ott hátrahagyott rendőrségi és mentőgépjárművek miatt közlekedni nem tudott. Vissza kellett fordulnia és a tervezett, Zoltán utca felől történő vízcsapások helyett a Széchenyi utca felől kellett megkezdenie a tömegoszlatást, noha a tömegoszlató kötelék parancsnoka már a laktanyából kiinduláskor jelentette a művelet irányítójának, az általa tervezett közlekedési útvonalat.
- A rendőri művelet során a személyi állományból 216 fő rendőr szenvedett különböző fokú fizikai sérülést. Az átélt stressz és kiszolgáltatottság miatt kialakult pszichikai sérülések hatása csak hosszabb idő múlva jelentkezik.

- A jogszabályok és a belső normák a törvényes, a szakszerű, a hatékony és a hatásos rendőri tevékenységet nem akadályozták. A Magyar Köztársaság Rendőrsége Csapatszolgálati Szabályzata fogalomrendszerének felülvizsgálata azonban szükséges és indokolt.
- **A Szabadság téren szolgálati feladatot ellátó rendőri állomány - az összes körülményt értékelve - példásan, sokszor erejüket meghaladóan helytállt, lehetőségeiket többszörösen meghaladva próbálták meg a megbomlott közrendet helyreállítani. A sérülést szenvedett rendőrök közül többen ismételten szolgálat ellátásra jelentkeztek, különböző alegységek parancsnokainál.**

V. Összegzés

A bizottság egyhangúlag megállapította, hogy a 2006. szeptember 17-19-ig terjedő időszakban a Kossuth téren, különösen a Magyar Televízió székházánál történt események során a Rendőrség fellépése törvényes volt. Az alkalmazott rendőri művelet során az irányítás részéről szakszerűtlenségek mutatkoztak. A végrehajtó és alparancsnoki állomány feladatát az adott helyzetben és körülmények között a lehető legjobb tudása szerint hajtotta végre. A személyi állomány felszereltségben mutatkozó hiányosságok, az elmaradt és szakszerűtlen előjárói intézkedések összességében járultak hozzá ahhoz, hogy a rendőri tevékenység kudarcot vallott és számos rendőr ennek következtében megsérült.

Budapest, 2006. november 10.